

TÜRKİYE’DE GENÇ BİREYLER VE EBEVEYNLERİ ARASINDA YAŞANAN SORUNLARIN “AİLE YAPISI ARAŞTIRMASI” SONUÇLARINA GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

*Dr. Sutay YAVUZ**
*Prof. Dr. Emine ÖZMETE***

Özet

Araştırmanın Amacı: Bu araştırmanın amacı Türkiye’de 18-25 yaş grubundaki genç bireyler ve bu gençlerin ebeveynleri arasında sorun yaşanan konuların belirlenmesi ve gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama durumlarını etkileyen değişkenlerin incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışmada, “2006 Aile Yapısı Araştırması (2006 AYA)” mikro verisi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 18-25 yaş grubundaki, anne/babası ile yaşayan 2.332 genç birey ve 18-25 yaş grubunda aynı evde yaşayan çocuğu olan 4.274 ebeveyn oluşturmaktadır. Çalışmada aile içi iletişimdeki sorun yaşanan konular hem gençlerin hem de ebeveynlerin bakışı ile incelenmiştir. Genç bireyin cinsiyet, öğrenim durumu ve kişisel gelir gibi özelliklerinin gencin ebeveynleri ile sorun yaşadıkları konulara olan etkili lojistik regresyon modeli ile araştırılmıştır.

Bulgular: Genç bireyler ve ebeveynleri ve arasında en yaygın olarak “harcama ve tüketim alışkanlıkları”, “arkadaş seçimi”, “kılık-kıyafet tarzı” gibi konularda sorun yaşanmaktadır. Hanehalkı refahı ve eğitim düzeyi yüksek olan; babaları ile olan ilişkilerini olumsuz olarak değerlendiren gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimi daha yüksektir. Gencin kendisine ait bir gelirinin olması ise ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimini azaltmaktadır.

Sonuç: Gençliğin son aşamasında olan bireyler, kişisel gelişim açısından bağımsız karar verme ve seçimler yapma düzeyindedir. Bu durumun ebeveynlerin dikkatinden kaçması sorun yaşanmasına yol açabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Aile içi iletişim, genç birey-ebeveyn çatışması, gençlik dönemi, lojistik regresyon*

* T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Ankara

** Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü

ASSESSMENT OF PROBLEMS BETWEEN YOUNG INDIVIDUALS AND THEIR PARENTS IN TURKEY ACCORDING TO RESULTS OF "RESEARCH ON FAMILY STRUCTURE 2006" SURVEY

Abstract

Objective: The aim of this study is to identify problematic issues between young individuals in 18-25 age group and their parents and to examine variables affecting occurrence of such situations in Turkey.

Method: Micro data of "Research on Family Structure 2006" survey is used in this study. Study population is composed of 2.332 young individuals in 18-25 age group who live together with their parents and 4.274 parents who live together with their children in 18-25 age group in the same household. Problematic issues with regard to inter-family communication are examined considering perspective of both young individuals and parents. Also effects of variables; like gender, educational attainment and personal income on occurrence of problematic issues between parents and their young children are investigated with a logistic regression model.

Results: Young individuals and their parents are having problems most widely on "expenditure and consumption habits", "mate choice" and "fashion style" topics. Young individuals living in high income households, have high level of education and having unpleasant relationship with her/his father are more likely to experience problems with their parents. On the other hand, having a personal income is decreasing odds of occurrence of a problematic issue.

Conclusion: Individuals, in the last stage of their young age period, can give independent decisions and make their own selections. Problems between parents and their young children arise when this situation escape from the attention of parents.

Keywords: Family communication, young individual-parent conflict, youth period, logistic regression

GİRİŞ

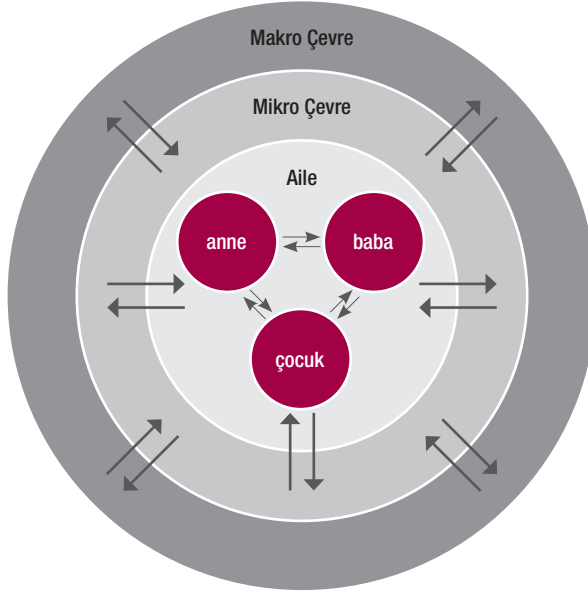
Günümüzde küreselleşme, teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesi toplumsal değişim ve dönüşümleri yapılandırmakta; toplumun en küçük birimi olan aileyi de derinden etkilemektedir. Aile, değer sisteminin ve davranış örüntülerinin ilk şekillendiği yer olarak önem taşımaktadır. Temel değerler, tutumlar ve davranışlar yeni nesillere ailede aktarılmaktadır. Bu öğrenme süreci bireyin aile içinde en güçsüz olduğu çocukluk döneminde biçimlenmektedir. Bireyin aile içinde öğrendikleri, aynı zamanda toplumun yapılanmasını ve toplumsal değişimin yönünü de belirlemektedir. Aile içinde iletişimin ve etkileşimin kalitesinin toplumsal değişime yansımaları dikkate alındığında; çocuklar ve ebeveyn arasındaki iletişim, etkileşim ve çatışmalar önemle incelenmesi gereken konular olarak ortaya çıkmaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı [DPT], 2001). Bu çalışma, Türk Aile Yapısı Araştırması (2006) mikro verisi kullanılarak; Türkiye gençler ve ebeveynleri arasında sorun yaşanan konuların belirlenmesi ve gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama durumlarını etkileyen değişkenlerin incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla hem gençlerin hem de ebeveynlerin bakışı ile sorun yaşanan konular ortaya konulmuştur.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi "anne-babaların çocuklarının bakımını üstlenme ve gelişme kapasitelerini dikkate alarak onlara rehberlik etme konularındaki sorumluluklarını, haklarını ve görevlerini" açıklamaktadır (UNICEF, 2012)

Çocukların ve gençlerin gelecek için donanımlı ve topluma katılımcı olmalarını sağlayan, bu değerleri öğreten ilk çevre ailedir. Sosyal ilişkilerin özellikle birincil ilişkilerin en yoğun olduğu bir grup olarak ailede, her bir üyenin statüsü ve buna ilişkin rolleri bulunur. Ailedeki iletişim ve etkileşim statü ve rol bütünleşmesine dayanan hak ve sorumluluklar zinciri çerçevesinde gerçekleşir (Bronfenbrenner, 1961). Böylece ailenin gerçekte insanlara mutluluk ve yaşam tatmini sağlayan bir kurum olması beklenmektedir. Ancak olgular ve araştırmalar ailenin çoğu zaman bireylerin mutsuzluğunun kaynağı olduğunu ve bireylere ciddi zararlar verebildiğini de göstermektedir. Bu noktada aile yakınlık, paylaşma, düzen, anlayış, sosyal destek gibi olumlu kavramların yanı sıra, kontrol, engelleme, şiddet, çatışma gibi olumsuz sözcüklerle de nitelendirilebilmektedir (Shek, 2002).

Aile kendisini çevreleyen toplumsal sistemden etkilenmekte ve diğer aile bireylerine de bu etkileri yansıtmaktadır. Toplum, toplumsal kurumlar, aile ve aile bireyleri karşılıklı etkileşimde bulunan sistemlerdir. Sistemleri oluşturan tüm öğeler birbirleri ile ilişki ve etkileşim halindedir. Bu sistemler arasındaki sınırlar geçirgendir. Ailede bireyler, ebeveyn ve çocuklar birbirleri ile etkileşim içinde iken; aynı zamanda aile de daha geniş çevreler ile etkileşim halindedir. Diğer bir deyişle tüm sistemler birbirini etkiler (Şekil 1) (Deacon ve Firebaugh, 1988; Goldsmith, 2000; Paquette ve Rayn, 2001).

Şekil 1. Ailede etkileşim ve aile sistemi



Kaynak: Deacon ve Firebaugh, 1988, Goldsmith, 2000, Paquette ve Rayn, 2001

Aile sisteminde genellikle çocukların büyüdüğü dönemde ebeveyn ve çocuk arasında gerçekleşen; çoğu zaman kuşaklararası çatışma kavramı ile geçiştirilen; ebeveyn ve çocuk arasında ortaya çıkan aile içi çatışmalar, aile yaşam kalitesini ve aile bireylerinin verimliliğini düşüren nedenlerin başında gelmektedir. Bu nedenle aileler iletişim ve etkileşim açısından bir mücadele alanı ve hatta kriz ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ailede yaşanan çatışmalardan kaynaklanan sorunlar ile başa çıkma becerisi, aile yapısı, aile büyüklüğü, ek stres kaynakları ve ailenin algılarından etkilenmektedir. Ailenin amaçları, değerleri, problem çözme becerileri ve destek ağları uzun dönemli stres ve krizlere uyum sağlamalarını etkilemektedir. Bu açıdan sağlıklı ailelerin özelliklerine bakıldığında sadakat, takdir etme, birlikte zaman geçirme, iletişim, ortak inanç ve değerleri benimseme gibi becerilerin daha gelişmiş olduğu gözlenmektedir (Olson ve Barnes, 2010).

Ailede iletişimin amacı, bireylerin isteklerinin anlaşılması ve buna ilişkin diğer bireylerin geri bildirim sağlamasıdır. Ancak bazı durumlarda iletişim süreci başarısız olur ve çatışma ile sonuçlanır. Çatışma ailede herhangi bir konuda fikir birliğine ulaşamama ve uyumsuzluk olarak ifade edilmektedir. Aile ilişkilerindeki duygusal yoğunluğun diğer gruplara göre daha fazla olması nedeniyle ebeveyn ve çocuklar arasındaki iletişimdeki zayıflık ya da çatışmalar da daha ciddi etkiler ortaya çıkarabilmektedir. Bu etki özellikle çocuklar açısından incitici olabilmektedir. Ebeveyn ve çocuklar arasında bilgi akışı çok kolay gibi görünse de; bazen durgunlaşmakta ya da yıllar süren bir çatışmaya dönüşmektedir (Goldsmith, 2000).

Ailedeki birey sayısına ve bir sistem olarak ailenin etkileşimde bulunduğu çevrelere göre aile içinde bir iletişim/etkileşim yorgunluğu yaşanabilir ve krize neden olabilecek çatışmalar ortaya çıkabilir. Diğer yandan ailede ebeveyn çocuk arasındaki iletişimin olumlu ya da olumsuz yönü daha özel bir anlam ifade etmektedir. Çünkü kendine güvenen, bağımsız davranabilen, yaratıcı, atılgan, araştırmacı, uyumlu ve kaygı yaratıcı durumları denetleyebilen çocukların yetişmesinde öncelikle ebeveyn ile iletişim süreci etkili olmaktadır. Çocukların ve gençlerin sorunsuz, üretken ve aktif birer vatandaş olabilmelerinde anne-babalara büyük sorumluluklar düşmektedir. Çocuktaki güven duygusunun temeli aile ortamında atılmakta; anne-baba ve çocuk arasındaki olumlu ilişkiler yaşam boyu devam ederek; bağımsızlığın ve yeterlilik duygusunun gelişmesinde önemli hale gelmektedir. (Apter, 2009, Buck, 2011).

Çocuğun kişiliğinin oluşmasında anne-babanın serbest, baskıcı, disiplinli-kontrolcü olmak gibi tutumlarının ve özellikle çatışmalar sonucunda çocuğa uygulanan cezanın etkili olduğu, çocuğun davranışlarını şekillendirdiği, öğrenme ve kişilik kuramcıları tarafından kabul edilmektedir. Ebeveyn ve çocuk arasındaki çatışmalar çocuğun kendisini değersiz, yetersiz ve kaygılı hissetmesine neden olmaktadır (Apter, 2009, Oktay ve Yurtsever, 2011). Çatışmaların çözümlenememesi, karşılıklı olarak beklentilerin

karşılanamaması ailede krize dönüşmekte; bu çatışmalar toplumsal yapıyı derinden etkileyecek sağlıklı nesillerin yetişmesine neden olmaktadır.

Ebeveyn ve çocuk arasındaki çatışmaların neden olduğu krizlerle baş edebilmek için aile iletişiminde netlik, açık ifadeler ve ortaklaşa problem çözüme kurallarını benimsemek gerekmektedir. İletişimde netlik, açık ve tutarlı mesajları ifade etmektedir. Sağlıklı ailelerdeki iletişimin doğrudan, açık, dürüst ve kendine özgü şekilde olduğu görülmektedir. Açık olmayan iletişim ya da belirsizlik yanlış anlamaya ve karışıklığa neden olmaktadır; böylece şüphecilik ve güvensizlik oluşmaktadır. Sağlıklı ailelerde davranışlar, açık duygusal paylaşım, ses tonu, kelimelerle belirtilmektedir. Sağlıklı aileler eleştiriden, suçlamadan ve konuşurken bulunduğu ortamdan ayrılma eğiliminden özellikle kaçınmaktadırlar (Buck, 2011).

Çatışma ve buna bağlı kriz durumlarının yaşanmadığı ailelerde, aile içi ilişkilerde doyum sağlayabilen çocuk, uyumlu kişilik özelliği geliştirerek; iyi ilişkiler kurup sürdürülebilmekte, grup çalışmalarına katılabilmekte, başkalarının haklarına saygı göstermeyi, sorumluluk almayı öğrenebilmekte, özgüveni ve özsaygısı yüksek olduğu için sosyal, akademik ve mesleki başarısı da yüksek olmaktadır. Toplumsal yapı ile uyumlu nitelikli bireylerin yetişmesiyle; çatışmanın yaşanmadığı bir aileden kriz yaratacak olayların daha az yaşandığı bir topluma doğru geçişin sağlanması mümkün olabilmektedir (Shek, 2002).

Yaşam sürecinde gençlik, yetişkinlikteki yaşam biçiminin belirlendiği, benimsenen davranış, tutum ve değerlerin geleceğe aktarıldığı özel bir dönemdir. Bu dönemde bireyler; (i) öğrenme, (ii) çalışma, (iii) sağlıklı olma- sağlığı koruma, (iv) aile kurma ve (v) yurttaş olma ile ilgili beş önemli süreci yaşayarak yaşamdaki geçişi sağlayabilmektedirler (World Bank, 2007). Diğer bir deyişle, bireyler gençlik döneminde çocukluktan çıkarak kendilerine özgü yaşam felsefesini ve yaklaşımlarını oluşturmaya başladıkları bir değişim sürecini yaşamaktadırlar. Özellikle ergenlik döneminin son evresi kimlik gelişiminin tamamlandığı ve kimlik duygusunda bir bütünlüğe erişildiği bir dönemdir. Bu süreç içinde ergen, birçok yeni norm, değer ve yaklaşımı benimser; bunları davranışlarına yansıtır. Farklı sosyo-kültürel düzeylerde bulunan gençler farklı norm ve değer kazanımları ile sosyalleşmektedirler.

Bir yaşam dönemi olarak gençlik, farklı disiplinlerde farklı yaş grupları aralığında tanımlanabilmektedir (Nüfusbilim Derneği [ND], 2007; ASAGEM, 2010a). Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre 10-19 yaş grubu bireyler "ergenlik dönemi", 15-24 yaş grubu bireyler de "gençlik dönemi" içinde kabul edilmektedir. Ergenlik ve gençlik dönemlerine ait yaş gruplarının örtüşmesi nedeniyle de 10-24 yaş grubundaki bireyler "genç insanlar" olarak değerlendirilmektedirler. Bu tanımla birlikte genel olarak ergenler ve gençlere yönelik yaklaşımların birleştirilmesi önerilmektedir (Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ], 2004; World Bank [WB] 2007; United Nations Development

Programme [UNDP], 2008). Nitekim ergenlik homojen bir süreç olmayıp kendi içinde aşamaları olan bir dönemdir: 12-14 yaş grubu “erken ergenlik”, 15-17 yaş grubu “orta ergenlik” ve 18-21 yaş grubu da “geç ergenlik” olarak kabul edilmektedir (Türkiye Bilimler Akademisi [TÜBA], 2004).

Günümüzde kentleşme, sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin artması, medyanın etkisi, bilişim teknolojilerinin ve iletişim kanallarının hızlı gelişmesi gibi nedenlerle, yetişkinlerin yanı sıra özellikle gençlerin de normları, değerleri ve davranışları etkilenmektedir (ND, 2007). Küreselleşen dünyada ve hızla değişen Türkiye’de gençler kendi ebeveynlerinin gençlik dönemlerine göre daha farklı çevreler ve konulardan etkilenerek kişilik gelişimlerini yaşamaktadırlar. Örneğin; Lüküslü (2009) “Türkiye’de Gençlik Miti” başlıklı kitabında, bilgi toplumuna geçişin yaşandığı ve bilişim teknolojilerinin yaşamın her alanında kullanılmaya başlandığı 1980’li yıllar ve sonrasında küreselleşen, neoliberal bir dünyada doğup büyüyen Türkiye gençliğinde apolitik bir siyasi duruşu benimseme, bireyselleşme, ekonomik sorunlara ve paraya çok önem verme ve konformizm (İlke olarak ya da uygulamada, çevresinde kabul görmüş ya da egemen durumda olan davranış modellerine, düşünce biçimlerine uyum gösterme ve buna göre davranma) yaklaşımlarının gözlendiğini belirtmektedir (Lüküslü, 2009). Türkiye Bilimler Akademisi’nin (TÜBA) 2004 yılında açıkladığı “Ergen ve Ruhsal Sorunları Durum Saptama Çalışması” na ilişkin raporda; aile ve arkadaş çevresi genç bireyin temel sosyal destek çevresi olarak kabul edilmekte, gencin cinsiyetine ve sosyoekonomik düzeyine bağlı olarak yakın çevresi ile kurduğu ilişkilerde farklılıklar olduğu açıklanmaktadır (TÜBA, 2004). Böylece Türkiye’de genç yaş grubundaki bireylerin birçok özellik açısından homojen bir görünüm arz etmediği belirtilmektedir (Lüküslü, 2009).

Her sağlıklı birey gençlik döneminde aileleri ve yakın çevreleri ile ilişkilerini devam ettirirken kendi bireyselliklerini de ortaya koymaya başlamaktadır. Bireyselliğin gelişmesi aile içindeki ilişki biçimlerindeki değişikliklerle mümkün olabilmektedir. Bu süreç içinde aile desteği alabilen genç birey kendisini değerli ve yeterli hissetmekte; sosyal yaşamda karşılaştığı güçlüklerle daha kolay başa çıkabilmektedir. Türkiye’de orta ergenlik dönemindeki gençler ile yapılan bir çalışma, Türk gençleri için ailenin sorunlarla başa çıkmada birincil kaynak olarak görüldüğünü göstermektedir (Öngen, 2002). Geç ergenlik döneminde ise ailenin yanı sıra arkadaşlık ilişkileri de önem kazanmaktadır. Aile ve yakın çevrelerinden daha fazla sosyal destek aldığını algılayan gençler, fiziksel ve psikolojik sağlık sorunlarını daha az yaşamaktadırlar. Türkiye’de dağılmış ailelerde yaşayan orta ergenlik dönemindeki gençlerin depresyona ilişkin sağlık sorunlarını daha yoğun yaşadıklarını gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Elmacı, 2006). Geç ergenlik döneminde olup üniversitede öğrenim gören gençlerle yapılan bir başka çalışmada da aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal desteğin gençlerdeki sürekli kaygı ve depresyon düzeylerini azalttığı bulunmuştur (Eldeleklioğlu, 2006).

1. TÜRKİYE'DE GENÇ BİREYLER: SOSYOEKONOMİK GÖSTERGELER

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yayımladığı 2011 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre ülkenin toplam nüfusu 74.724.269'dur. 15-19 yaşları arasındaki nüfus grubu 6.317.583; 20-24 yaşları arasındaki nüfus grubu 6.224.591 olarak belirlenmiştir. Buna göre, bugün Türkiye'de yaklaşık her 6 kişiden biri gençlik dönemi içinde yer almaktadır (TÜİK, 2011a).

TÜİK'nun verilerine göre Türkiye'deki 15-24 yaş grubundaki gençlerin eğitim ve istihdam durumları ile ilgili güncel bilgiler Tablo 1 ve 2'de sunulmaktadır. 20-24 yaş grubu erkek ve kadın gençler arasındaki eğitim durumuna bağlı belirgin farklar gözlenmektedir. Örneğin; okuma-yazma bilmeyen kadınların oranı, erkeklerin oranından 3,4 kat daha fazladır. Genel lise ya da lise dengi meslek okulu düzeyinde eğitime sahip erkek oranı %44 iken, kadınların ancak üçte biri aynı düzeyde eğitime sahiptir. Eğitim durumunda cinsiyete bağlı olarak gözlenen farkların Türkiye'de eğitimin zaman içinde yaygınlaşmasına bağlı olarak 15-19 yaş grubu gençler arasında azaldığı görülmektedir (Tablo 1).

Son yıllarda eğitim alanındaki olumlu ilerlemelere karşın; uluslararası karşılaştırmalar Türkiye'deki gençlerin eğitim düzeylerinin halen çok düşük olduğunu göstermektedir. TÜİK'nun gerçekleştirdiği Hanehalkı İşgücü Anketi 2009 yılı verilerine göre Türkiye'de 15-19 yaş grubundaki gençlerin ancak %54'ü okula kayıtlı iken bu oran OECD ülkelerinde %82 ve AB-19 ülkelerinde %85'dir (Kolaşın ve Güner, 2010).

Tablo 1. Eğitim Durumuna ve Yaş Grubuna Göre Türkiye'de Genç Bireyler (%)

	Erkek		Kadın	
	15-19	20-24	15-19	20-24
Okuma-yazma bilmeyen	1,1	1,8	3,1	6,1
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	5,8	6,4	9,6	15,2
İlkokul	0,0	1,0	0,0	2,0
Ortaokul veya dengi meslek okul	0,0	0,8	0,0	0,4
İlköğretim	78,3	32,1	71,8	28,2
Genel lise	8,8	28,3	10,2	24,0
Lise dengi meslek okul	5,8	15,7	5,2	9,7
Yüksekokul veya fakülte	0,1	13,8	0,1	14,3
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

(TÜİK, 2011b)

Eğitimine devam etmeyen gençlerin bir kısmı çalışma yaşamına geçiş yapmaktadır. İstihdam açısından gençler arasında cinsiyete bağlı olarak önemli farklılıklar bulunmaktadır. (Tablo 2). Örneğin, 20-24 yaş grubu erkeklerde her 10 kişiden 7'si işgücüne katılırken; aynı yaş grubundaki her 10 kadından ancak yaklaşık dördü iş gücüne katılabilmektedir. İstihdam göstergeleri, çalışma yaşamına katılan genç kadınların işsizlik

sorununu genç erkeklere göre daha yüksek düzeyde yaşadıklarını da ortaya koymaktadır.

Tablo 2. İstihdam, İşgücü Durumu ve Yaş Grubuna Göre Türkiye’de Genç Bireyler (%)

	İşgücüne katılma oranı %	İşsizlik oranı %	Tarım dışı işsizlik oranı %	İstihdam oranı %
Erkek				
15-19	35,8	15,9	18,9	30,1
20-24	72,9	17,8	19,6	59,9
15-24	52,3	17,1	19,4	43,4
Kadın				
15-19	17,0	15,5	25,3	14,4
20-24	37,1	23,3	29,1	28,5
15-24	26,8	20,7	28,1	21,2

(TÜİK, 2011b)

Eğitim ve çalışma yaşamı dışında, özellikle 20-24 yaş grubundaki gençlerin içinde buldukları yaşam döneminde deneyimledikleri bir diğer önemli olay evliliğidir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008 (TNSA 2008) bulgularına göre Türkiye’de 15-19 yaş grubu kadınların %9,8’i, 20-24 yaş grubu kadınların da %45,6’sı ilk evliliğini yapmış olmaktadır (HUNEE, 2009). TNSA 2008’de 25-29 yaş grubunda olan kadınlar için ortalama ilk evlenme yaşı da 22,1 olarak hesaplanmıştır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı; 2006 Türk Aile Yapısı Araştırması’nda elde edilen verilerden yararlanarak Türk ailesinde genç bireyler ve ebeveynler arasında yaşanan sorunlar ile bu sorunlara ya da çatışmalara neden olan konuları ortaya koymaktır. Bu kapsamda konu iki yönlü olarak ele alınacaktır; (i) gençler bireylerin ebeveynleri ile sorun yaşadıkları konular ile, (ii) ebeveynlerin genç çocukları ile sorun yaşadıkları konular belirlenecektir. Gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama durumlarını etkileyen değişkenler (aile ile ilgili bilgiler ve genç bireye ait özellikler) istatistiksel analiz sonuçlarına göre yorumlanacaktır.

3. YÖNTEM

Bu çalışmada, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü (ASAGEM)¹ işbirliği ile gerçekleştirilen "2006 Aile Yapısı Araştırması (2006 AYA)" mikro verisi kullanılmıştır.

3.1. Örneklem Tasarımı

Aile Yapısı Araştırması'nın örnek birimi; hanehalkı ile örnek hanehalkında yaşayan 18 ve daha yukarı yaştaki tüm bireylerdir. Örneklem çerçevesi oluşturulurken belediye teşkilatı olan yerleşim yerleri için; TÜİK tarafından 2000 yılında gerçekleştirilen Numaralama Çalışması Form Nüfus 1 bilgileri alınmıştır. Belediye teşkilatı olmayan yerleşim yerleri (köyler) için yerleşim yerinin tamamı blok olarak alınmıştır. Araştırmanın alan uygulamasında, Türkiye genelinde 12.206 hane görüşmesi ve 24.647 (18 ve üzeri yaş) birey görüşmesi yapılmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü; Türkiye toplam, kent/kır, İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması (İBBS) 1. Düzey (12 Bölge) ve üç seçilmiş il (İstanbul, İzmir, Ankara) düzeylerinde tahmin verebilecek şekilde oluşturulmuştur. Örneklem, ikame prensibi uygulanmayacak şekilde tasarlanmıştır (ASAGEM, 2010b).

3.2. Veri Toplama Araçları

2006 AYA'sında kullanılan soru kağıtları ASAGEM ve TÜİK uzmanlarının ortak çalışmasıyla üretilmiştir. Bu süreçte konu ile ilgili daha önce yapılan araştırmaların soruları incelenmiş ve ilgili kurumlardan uzmanların görüşleri alınmıştır. Araştırma kapsamında örneklem tasarımı ve Anket Formlarının uygulanması TÜİK tarafından gerçekleştirilmiştir.

Araştırma kapsamında hanedeki referans kişiye sorulan soruların yer aldığı "Hanehalkı Soru Kağıdı" ile 18 ve daha büyük yaştaki tüm bireylere sorulan soruların bulunduğu "Birey Soru Kağıdı" kullanılmıştır. Çalışmaya konu teşkil edilen genç birey-ebeveyn ilişkilerine yönelik sorular Birey Soru Kağıdı içinde yer almaktadır.

3.3. Veri Analizi

Veri analizi iki farklı grup katılımcının Birey Soru Kağıdında sorulan sorulara vermiş oldukları cevapların incelenmesine dayanmaktadır. İlk grup, 18-25 yaş arasında olup anne/babası ile aynı evde yaşayan ve anne-baba ile yaşanabilecek sorunlara ilişkin soruları yanıtlayan katılımcılardan oluşmaktadır. Bu kapsamda 1.070 Genç Erkek ve 1.262 Genç Kadın ve toplamda 2.332 genç bireyin ilgili sorulara verdikleri yanıtlar incelenmiştir. İkinci grup ise 18-25 yaşlarındaki çocuk veya çocukları ile aynı evde yaşayan ve genç çocukları ile yaşanabilecek sorunlara yönelik sorulara yanıt vermiş

1 ASAGEM, 2011 Temmuz itibarıyla Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlanarak "Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü" adını almıştır.

olan 1.898 Baba ve 2.376 Anne (toplamda 4.274 birey) katılımcıdan oluşmaktadır². Araştırma verilerinin analizinde IBM SPSS 18 programı kullanılmıştır.

Bu çalışmada (i) genç bireylerin ebeveynleri ile sorun yaşadıkları konular ile (ii) ebeveynlerin genç çocukları ile sorun yaşadıkları konular incelenirken; yüzde değerler dikkate alınmıştır. 18-25 yaş grubundaki gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama durumlarının belirleyici faktörlerini analiz etmekte ise Lojistik Regresyon yöntemi kullanılmıştır. Lojistik regresyon açıklayıcı (bağımsız) değişkenlerin, 0 ve 1 şeklinde iki düzeyde kodlanmış bağımlı değişken üzerindeki etkilerinin incelenmesinde kullanılan istatistiksel bir yöntemdir (SPSS, 2007). Çalışmanın bağımlı değişkeni 'ebeveynler ile en az bir sorun yaşama=1', 'ebeveynler ile hiç sorun yaşamama=0' olacak şekilde oluşturulmuştur. Bağımsız değişkenler; ailede etkileşimi ve aile sistemini özetleyen Şekil 1'de sunulan modele uygun olarak belirlenmiştir. Buna göre, analiz için 3 farklı düzey belirlenmiştir. İlk olarak, aile biriminin yakın çevresinin etkisini kontrol etmek üzere 'hanehalkı aylık ortalama geliri' ve 'hanehalkı büyüklüğü' değişkenleri kullanılmıştır. Hanehalkı ortalama geliri 2006 yılında geçerli para birimi olan Yeni Türk Lirası cinsinden ölçülmüştür. İkinci olarak aile içi ilişkilerin etkisini kontrol etmek üzere gencin aile içi ilişkileri nasıl gördüğü, annesi ve babası ile olan ilişkileri ne şekilde değerlendirdiği modele eklenmiştir. Üçüncü olarak ise gencin cinsiyeti, öğrenim durumu ve kişisel geliri gibi değişkenlerin ebeveynleri ile sorun yaşadıkları konulara etkisi incelenmiştir.

4. BULGULAR

4.1. Gençlerin Ebeveynleri ile Sorun Yaşadıkları Konular

18-25 yaş grubunda olup, anne/babası ile yaşayan gençlere soru kağıdında sıralanmış olan sorunları daha önce ebeveynleri ile yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur (Tablo 3). Buna göre gençlerin en çok "harcama ve tüketim alışkanlıkları" (%32,4) ile ilgili ebeveynleri ile sorun yaşadıkları belirlenmiştir. "Harcama ve tüketim alışkanlıkları" ile ilgili olarak genç erkeklerin genç kadınlara oranla ebeveynleri ile daha çok sorun yaşadıklarını belirtmektedirler. Her dört gençten yaklaşık biri ebeveynleri ile "arkadaş seçimi" (%26,5) konusunda sorun yaşadıklarını söylerlerken; her 5 gençten yaklaşık biri "yemek ve ev düzeni alışkanlığı" (%24,7), "kılık-kıyafet tarzı" (%23,3) ve "eğlence tarzı" (%22,6) gibi konularda sorun yaşadıklarını açıklamaktadırlar. Gençler en az "siyasi görüşler" (%8,0) ve "dini tutumlar/davranışlar" (%10,7) gibi konularda ebeveynleri ile sorun yaşamaktadırlar.

² Ağırlıksız gözlem sayıları verilmiştir.

Tablo 3. Ebeveynleri İle Birlikte Yaşayan 18-25 Yaş Grubundaki Genç Bireylerin Ebeveynleri İle Sorun Yaşadıkları Konular- Türkiye

	Gençlerin Ebeveynleri ile Sorun Yaşadıkları Konular (%)		
	Erkek	Kadın	Toplam
Harcama ve tüketim alışkanlığında	35,9	28,0	32,4
Arkadaş seçiminde	27,1	25,8	26,5
Yemek ve ev düzeni alışkanlığında	26,9	21,9	24,7
Kılık- kıyafet tarzında	19,8	27,7	23,3
Eğlence tarzında	22,1	23,3	22,6
Aile içi ilişkilerde	21,8	17,7	20,0
Evlilik ve aile hayatına bakışta	16,2	18,2	17,1
Geleneklere bağlılıkta	15,7	15,7	15,7
Okul ve meslek seçiminde	14,2	15,3	14,7
Akrabalık ilişkilerinde	15,5	12,8	14,3
Dini tutumlarda / davranışlarda	10,6	10,9	10,7
Siyasi görüşlerde	7,7	8,4	8,0

4.2. Ebeveynlerin Çocukları ile Sorun Yaşadıkları Konular

Ebeveyn ve çocuk ilişkisini ebeveyn bakışı ile irdeleyen sorular 18-25 yaşları arasındaki çocuk ya da çocukları ile birlikte yaşayan anne ve babalara yöneltilmiştir (Tablo 4). Gençlerin bakışı ile ebeveynleri ile yaşadıkları belirlenen sorunlar; ebeveynlerin bakışı ile 18-25 yaşları arasındaki çocukları ile yaşadıklarını söyledikleri sorunlarla örtüşmektedir. Buna göre ebeveynler de çocukları ile en yaygın olarak "arkadaş seçimi" (%29,3), "harcama ve tüketim alışkanlıkları" (%28,0) ve "kılık-kıyafet tarzı" (%25,3) gibi konularda sorun yaşamaktadırlar. Yine ebeveynler açısından da "siyasi görüşler" (%7,3) ve "dini tutumlar/davranışlar" (%12,0) 18-25 yaşları arasındaki çocukları ile en az sorun yaşadıkları konular olarak belirlenmiştir. Çocuklarla sorun yaşama konusunda babaların ve annelerin benzer düşüncelere sahip oldukları gözlenmektedir.

Tablo 4. 18-25 Yaş Grubundaki Çocuğu ile Aynı Evde Yaşayan Ebeveynlerin Çocukları ile Sorun Yaşadıkları Konular- Türkiye

	Ebeveynlerin Çocukları ile Sorun yaşadıkları Konular (%)		
	Baba	Anne	Toplam
Arkadaş seçiminde	30,5	28,2	29,3
Harcama ve tüketim alışkanlığında	27,1	28,8	28,0
Kılık- kıyafet tarzında	24,0	26,6	25,3
Yemek ve ev düzeni alışkanlığında	18,0	21,4	19,8
Eğlence tarzında	18,9	18,2	18,5
Aile içi ilişkilerde	15,6	16,7	16,2
Okul ve meslek seçiminde	15,8	15,5	15,6
Evlilik ve aile hayatına bakışta	14,9	15,7	15,3
Geleneklere bağlılıkta	15,0	13,2	14,1
Akrabalık ilişkilerinde	14,0	13,5	13,7
Dini tutumlarda / davranışlarda	11,9	12,2	12,0
Siyasi görüşlerde	7,7	6,9	7,3

4.3. Gençlerin Ebeveynleri İle Sorun Yaşama Durumlarını Belirleyen Faktörler

18-25 yaş aralığındaki gençlerin ebeveynleri ile Tablo 3'te sıralanan sorunları yaşama durumlarını belirleyen faktörler lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Analiz grubunu oluşturan bu gençlerin bağımsız değişkenlere göre dağılımları Tablo 5'de verilmiştir. Buna göre gençlerin yaşadıkları hanelerin yaklaşık yarısında aylık ortalama gelir 800 YTL'den daha düşük olup, hanehalkı büyüklüğü 5 ya da daha çok kişiden oluşmaktadır. Gençlerin büyük çoğunluğu (%77) aile içi ilişkilerini 'çok mutlu' ya da 'mutlu' olarak değerlendirmektedirler. Baba ile ilişkilerini 'orta/kötü/çok kötü' olarak değerlendirenlerin oranı anne ile olan ilişkilerini benzer şekilde değerlendirenlerin oranından iki katı daha fazladır (sırasıyla %6,6 ve %3,2). Görüşülen gençlerin %54'ü erkek ve %46'sı da kadındır. Analiz grubunun yaklaşık yarısı 'lise/lise dengi' okul mezunu iken, her on geçten yaklaşık birisi de 'üniversite ya da lisansüstü' dengi okul mezunudur. Her on gençten 6'sının kişisel geliri bulunmamaktadır. Ancak yaklaşık dörtte birinin 600 YTL'den daha düşük bir geliri olduğu görülmektedir.

Tablo 5. 18-25 Yaş Grubundaki Gençlerin Yaşadıkları Hanenin Özellikleri, Aile İçi İlişkileri ve Bireysel Özelliklerine İlişkin Sayı ve % Dağılımları

		Sayı	%
HANE ÖZELLİKLERİ			
Hanehalkı Aylık Ortalama Gelir			
	400 YTL'den az	274	11,7
	401 - 600 YTL	486	20,8
	601 - 800 YTL	485	20,8
	801 - 1 200 YTL	607	26,0
	1 201 - 2 500 YTL	389	16,7
	2 501 YTL'den fazla	91	3,9
Hanehalkı Büyüklüğü			
	2	44	1,9
	3-4	935	40,1
	5-6	810	34,7
	7+	543	23,3
AİLE İÇİ İLİŞKİLER			
Ailenizi genel olarak nasıl görüyorsunuz?			
	Çok mutlu	317	13,6
	Mutlu	1.478	63,4
	Orta	475	20,4
	Mutsuz	51	2,2
	Çok mutsuz	11	0,5
Anne ile ilişkiler			
	Çok iyi	1.270	54,5
	İyi	952	40,8
	Orta/Kötü/Çok Kötü	76	3,2
	Yok/Vefat etti	34	1,5
Baba ile ilişkiler			
	Çok iyi	1.081	46,4
	İyi	943	40,4
	Orta/Kötü/Çok Kötü	155	6,6
	Yok/Vefat etti	153	6,6
BİREYSEL ÖZELLİKLER			
Cinsiyet			
	Kadın	1.262	54,1
	Erkek	1,070	45,9
Öğrenim Durumu			
	Üniversite veya lisansüstü	188	8,1
	Lise/lise dengi mezunu	1,128	48,4
	İlköğretim+ortaokul mezunu	453	19,4
	İlkokul mezunu	391	16,8
	Okur-yazar-hiç okula gitmeyen	126	5,4
	Okur-yazar değil	46	2,0
Kişisel Gelir			
	Kişisel Geliri Yok	1.451	62,2
	400 YTL'den az	365	15,6
	401-600 YTL	240	10,3
	601-800 YTL	192	8,2
	801 YTL'den fazla	84	3,7
TOPLAM		2.332	100.0

Lojistik regresyon analizi sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur. Buna göre gencin yaşadığı hanenin ortalama aylık gelirinin 400 YTL'den yüksek olması gencin ebeveynleri ile Tablo 3'te sıralanan sorunlardan en az birisini yaşama eğilimini arttırmaktadır. Bununla birlikte hanehalkı aylık geliri '400-600 YTL' olan hanelerde yaşayan gençler ile '2.501 YTL'den daha fazla' olan hanelerde yaşayan gençler arasında sorun yaşama eğilimleri açısından bir fark gözlenmemektedir. Daha küçük hanelerde yaşıyor olmak gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama ihtimallerini arttıran bir unsurdur. Yalnızca anne ya da babası ile yaşayan (2 kişilik hane) gencin ebeveyni ile sorun yaşama ihtimali 7 ya da daha fazla kişinin yaşadığı hanedeki gence göre %84 oranında daha yüksektir.

Aile içi ilişkilerini 'orta', 'mutsuz' ya da 'çok mutsuz' olarak gören gençlerin sorun yaşama ihtimalleri aile içi ilişkilerini 'çok mutlu' olarak değerlendirenlere göre daha fazladır. Anne ve baba ile olan ilişkilerin sorun yaşama üzerine olan etkisine bakıldığında ise baba ile olan ilişkilerin olumlu ya da olumsuz oluşunun sorun yaşamayı daha fazla etkilediği tespit edilmiştir. Babası ile olan ilişkisini "orta/kötü/çok kötü" olarak değerlendiren gençlerin sorun yaşama eğilimleri, ilişkilerini "çok iyi" şeklinde değerlendiren gençlerin sorun yaşama eğilimlerine göre 2,6 kat daha yüksektir. Anne ile olan ilişkilere ait olumlu ya da olumsuz nitelikteki değerlendirmelerin ebeveynlerle sorun yaşama üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı gözlenmiştir.

Ebeveynler ile sorun yaşama ihtimali üzerinde cinsiyetin bir etkisi bulunmamıştır. Gencin eğitim düzeyi yükseldikçe ebeveynler ile sorun yaşama eğilimi de artmaktadır. Gencin kişisel gelirinin olması ise sorun yaşama eğilimini azaltan bir unsurdur. Benzer şekilde, kişisel geliri olan gençler arasında ise gelir düzeyi arttıkça sorun yaşama eğiliminin azaldığı görülmektedir. Bu anlamda ebeveynleri ile en az sorun yaşama eğilimi olan gençlerin kişisel geliri '801 YTL'den daha fazla' olan gençler olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Logistik Regresyon Analizi: Genç Bireylerin Ebeveynleri ile Sorun Yaşama Durumlarını Etkileyen Faktörler

		B	P	O.R.	%95 G.A.	
HANE ÖZELLİKLERİ						
Hanehalkı Aylık Ortalama Gelir						
	400 YTL'den az			1,00		
	401 - 600 YTL	0,703	0,000	2,02	1,61	2,53
	601 - 800 YTL	0,505	0,000	1,66	1,32	2,08
	801 - 1 200 YTL	0,635	0,000	1,89	1,52	2,35
	1 201 - 2 500 YTL	0,421	0,000	1,52	1,20	1,93
	2 501 YTL'den fazla	0,672	0,000	1,96	1,40	2,73
Hanehalkı Büyüklüğü						
	2	0,609	0,015	1,84	1,13	3,00
	3-4	0,209	0,012	1,23	1,05	1,45
	5-6	0,073	0,390	1,08	0,91	1,27
	7+			1,00		
AİLE İÇİ İLİŞKİLER						
Ailenizi genel olarak nasıl görüyorsunuz?						
	Çok mutlu			1,00		
	Mutlu	-0,087	0,331	0,92	0,77	1,09
	Orta	0,501	0,000	1,65	1,32	2,06
	Mutsuz	0,573	0,028	1,77	1,06	2,96
	Çok mutsuz	1,559	0,028	4,75	1,18	19,11
Anne ile ilişkiler						
	Çok iyi			1,00		
	İyi	-0,034	0,719	0,97	0,80	1,16
	Orta/Kötü/Çok Kötü	0,280	0,216	1,32	0,85	2,06
	Yok/Vefat etti	-0,440	0,061	0,64	0,41	1,02
Baba ile ilişkiler						
	Çok iyi			1,00		
	İyi	0,229	0,021	1,26	1,03	1,53
	Orta/Kötü/Çok Kötü	0,962	0,000	2,62	1,87	3,66
	Yok/Vefat etti	-0,145	0,296	0,87	0,66	1,13
BİREYSEL ÖZELLİKLER						
Cinsiyet						
	Kadın			1,00		
	Erkek	0,005	0,942	1,00	0,89	1,14
Öğrenim Durumu						
	Üniversite ve lisansüstü	1,282	0,000	3,60	2,17	5,99
	Lise/lise dengi mezunu	1,371	0,000	3,94	2,45	6,33
	İlköğretim+ortaokul mezunu	1,208	0,000	3,35	2,06	5,42
	İlkokul mezunu	0,970	0,000	2,64	1,63	4,28
	Okur-yazar-hiç okula gitmeyen	1,106	0,000	3,02	1,79	5,10
	Okur-yazar değil			1,00		
Kişisel Gelir						
	Kişisel Geliri Yok	0,982	0,000	2,67	1,95	3,66
	400 YTL'den az	0,927	0,000	2,53	1,80	3,55
	401-600 YTL	0,728	0,000	2,07	1,47	2,92
	601-800 YTL	0,656	0,000	1,93	1,36	2,74
	801 YTL'den fazla			1,00		
	Sorun Yaşama (Sabit)	-2,398	0,000	0,091		
	R2 (Nagelkerke): 0.090					

SONUÇ VE TARTIŞMA

Aile kendisini çevreleyen toplumsal sistemden etkilenen ve bu etkileri aile bireylerine yansıtan bir kurumdur. Böylece toplumsal kurumlar, aile ve ailede yaşayan her bireyi birbiri ile etkileşimde bulunan sistemlerdir. Aile sisteminde genellikle kuşaklararası çatışma kavramı ile ifade edilen ebeveyn ve çocuk arasında ortaya çıkan sorunlar ve çatışmalar ailenin yaşam kalitesini, aile bireylerinin verimliliğini düşüren unsurlardır.

Bu çalışmada, 2006 Aile Yapısı Araştırması'nın mikro verisi kullanılarak Türkiye'de ailelerde 18-25 yaş grubundaki genç bireyler ve ebeveynleri arasında yaşanan sorunlar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda özellikle genç bireylerin bakışı ve ebeveynlerin bakışı ile sorun yaşanan konular ayrı ayrı irdelenmiştir. Gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama durumunu belirleyen faktörler ise genç bireylerin yaşadıkları hanenin özellikleri, aile içi ilişkileri ve bireysel özellikleri bağlamında incelenmiştir.

Türkiye'de ebeveynler ve 18-25 yaş grubundaki çocukları arasında en çok sorun yaşanan konuların; gençlerin harcama ve tüketim alışkanlıkları, arkadaş seçimleri ve kılık-kıyafet biçimleri olduğu bulunmuştur. Sorunların daha çok bu konularda yaşandığı hem ebeveynler hem de gençler tarafından belirtilmiştir. Böylece ebeveynlerin çocuklarının harcama ve tüketim alışkanlıkları, arkadaş seçimleri ve kılık kıyafet biçimleri ile doğrudan ilgilendikleri, daha çok ev ortamı dışında gerçekleştirdikleri bu davranışları üzerinde özellikle kontrol sağlamaya çalıştıkları anlaşılmaktadır. Oysa bir yaşam dönemi olarak gençliğin son aşaması olan 18-25 yaş grubundaki bireylerin kişisel gelişim açısından bağımsız karar verme ve seçimler yapma düzeyinde oldukları çoğu zaman ebeveynlerin dikkatinden kaçabilmektedir. Hem genç bireylerin hem de ebeveynlerin bakışı ile ailede en çok sorun yaşanan konuların aynı olmasının nedeni bu olabilmektedir. Ayrıca özellikle arkadaş seçimi ve kılık kıyafet biçimi konusundaki tartışmalar, gençlerin sosyalizasyon sürecinde aile dışında arkadaşlardan ve aileyi çevreleyen diğer sosyokültürel sistemlerden-kurumlardan fazlasıyla etkilendiklerini göstermektedir. Harcama ve tüketim alışkanlıkları konusundaki yaşanan sorunlar ise ailenin gelir düzeyi ile doğrudan ilişkili olabilmektedir.

18-25 yaş grubundaki gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimini belirleyen faktörlere bakıldığında; refah düzeyi yüksek olan hanelerde yaşayan gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimlerinin de daha yüksek olduğu görülmüştür. Refah düzeyi daha yüksek olan hanelerde yaşayan gençlerin aile dışı ortamlara daha çok bulunabilmeleri, bu ortamlarda harcama yapabilmeleri ve yeni arkadaşlarla tanışma deneyimini daha sık yaşayabilmeleri, ebeveynleri ile sorun yaşama ihtimalini artırabilmektedir. Aile içi ilişkilerin ve özellikle baba ile olan ilişkilerin niteliği çocukların ebeveynleri ile yaşamasında önemli bir belirleyicidir. Ailesini mutlu olarak gören, babası ile olan ilişkilerini olumlu olarak niteleyen gençlerin ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimleri daha düşüktür. Bu bulgu, Türkiye gibi gelişmekte olan; ancak geleneksel kültürün

egemen olduğu toplumlarda annenin ve babanın aile içindeki farklılaşan rolleri ile ilişkili olarak ortaya çıkabilir.

Gençlerin eğitim düzeyinin yüksek olması, ebeveynleri ile sorun yaşama eğilimlerini artıran bir unsurdur. Bu durum, eğitim düzeyi yüksek olan gençlerin bağımsız karar verme, kendi yaşamlarını kontrol edebilme -otonomi-, özgüven ve özsaygı gibi özelliklerinin daha fazla gelişmiş olması nedeniyle ebeveynleri ile daha fazla tartışmalarını düşündürülebilir. Gencin kendisine ait bir gelirin olması ve hatta bu gelirin yüksek düzeyde olması gencin ebeveynleri ile sorun yaşama ihtimalini azaltmaktadır. Bu araştırmanın sonucunda hem gençlerin hem de ebeveynlerin bakış açısı ile en çok sorun yaşanan konunun " harcama ve tüketim alışkanlıkları" olduğu düşünüldüğünde; ekonomik bir kaynak olarak paranın genç için kim tarafından temin edildiği de önemli hale gelmektedir. Eğer anne ya da baba sınırlı ekonomik kaynaklar ile aile geçimini sağlamaya çalışıyorsa genç bireyin temel ihtiyaçları dışındaki harcamaları ebeveyn tarafından bir zorunluluk değil de lüks olarak algılanabilecektir. Bu nedenle gencin kendi kazancı olması harcamalarını çoğunlukla kendi karşılayacağı anlamına gelebilmektedir. Böylece en çok yaşanan soruna bir çözüm olarak; genç birey harcamalarını kendi kazancı ile karşılayabilmesi ve tüketim alışkanlıklarını kendi yönetebilecek durumda olması önemli hale gelmektedir.

KAYNAKLAR

- Apter, T. (2009), "Domestic Intelligence: Teens and Parents in Conflict", Psychology Today, <http://www.psychologytoday.com/blog/domestic-intelligence/200901/teens-and-parents-in-conflict>, **Erişim Tarihi: 19 Ocak 2011.**
- Buck, N. (2011), **Peaceful Parenting: Parents & Children in Conflict**, Psychology Today, <http://www.psychologytoday.com/blog/peaceful-parenting/201101/parents-children-in-conflict>, **Erişim Tarihi: 7 Ocak 2011.**
- Bronfenbrenner, U. (1961), "The Changing American Child-A Speculative Analysis", **Journal of Social Issues**, 17(1), pp. 6-18.
- Deacon, R.E., ve Firebaugh, F.M. (1988), **Family Resource Management: Principles and Applications**, Allyn and Bacon, Inc., Boston.
- Devlet Planlama Teşkilatı [DPT] (2001), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Aile ve Çocuk Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.
- Dünya Sağlık Örgütü [DSÖ] (2004), Chapter 4: "Determinants (Risk and Protective Factors)" http://www.who.int/hiv/pub/me/en/me_prev_ch4.pdf, **Erişim Tarihi: 9 Mart 2012.**
- Eldeleklioğlu, J. (2006), "Üniversite Öğrencilerinin Algıladıkları Sosyal Destek ile Depresyon ve Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 6 (3), s. 727-752.
- Elmacı, F. (2006), "The Role of Social Support on Depression and Adjustment Levels of Adolescents Having Broken and Unbroken Families", **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 6 (2), pp. 421-431.
- Goldsmith, E.B. (2000), **Resource Management for Individuals and Families**, Wadsworth Thomson Learning, US.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü [HUNEE] (2009), **Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008**, Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı Genel Müdürlüğü, T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı, TÜBİTAK, Ankara.
- Kolaşın, U-G. ve Güner, D. (2010), **Gençler Beşeri Sermaye Yoksunu**, Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi, Araştırma Notu 10/91.
- Lüküslü, D. (2009), **Türkiye'de "Gençlik Miti"**, 1980 Sonrası Türkiye Gençliği, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Nüfusbilim Derneği [NBD] (2007), **2007 Türkiye Gençlerde Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması**, Nüfusbilim Derneği ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, Ankara.
- Oktay, A. ve Yurtsever, M. (2011), **Ebeveyn Otoritesinin Ebeveyn Çocuk Hakları Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi**, I. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi Yetişkin Bildirileri Kitabı, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Olson, D.H. ve Barnes, H. (2010), "Family Communication", <http://www.facesiv.com/pdf/4.communication.pdf>, **Erişim Tarihi: 9 Ekim 2010.**
- Öngen, D. (2002), "Ergenlerde Sorunlarla Başa Çıkma Davranışı", **Eğitim ve Bilim**, 27 (125), s. 54-61.

- Paquette, D. ve Ryan, J. (2001), Bronfenbrenner's Ecological System Theory, <http://pt3.nl.edu/paquetteryanwebquest.pdf>, Erişim Tarihi: 21 Ağustos 2010.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü [ASAGEM] (2010a), **Türkiye'de Ergen Profili**, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü [ASAGEM] (2010b), **Aile Yapısı Araştırması 2006**, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Türkiye Bilimler Akademisi [TÜBA] (2004). **Ergen ve Ruhsal Sorunları Durum Saptama Çalışması**, Türkiye Bilimler Akademisi Raporları, TÜBA-UNFPA Nüfus ve Kalkınma Stratejileri Alt Programı, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2011a), **Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları**, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>, Erişim Tarihi: 15 Mart 2012.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) (2011b), **İşgücü İstatistikleri**, <http://tuikapp.tuik.gov.tr/isgucu-app/isgucu.zul>, Erişim Tarihi: 16 Mart 2012.
- UNICEF (2012), **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme: Önsöz**, http://www.unicef.org/turkey/crc/_cr23b.html, Erişim Tarihi: 15 Mart 2012.
- United Nations Development Programme [UNDP] in Turkey (2008), **Turkey 2008 Human Development Report**, Youth in Turkey, United Nations Development Programme in Turkey, Ankara.
- Shek, D. (2002), "Parenting Characteristics and Parent-Adolescent Conflict: A Longitudinal Study in the Chinese Culture", **Journal of Family Issues**, 23 (2), pp. 189-208.
- SPSS (2007), **SPSS Regression Models 16.0**, SPSS Inc., USA.
- World Bank [WB] (2007), **World Development Report 2007**, Development and the Next Generation, The World Bank, Washinton, DC.